

A hónap eseményei az EU belügyi együttműködése terén (július–augusztus)

2013. JÚLIUS 1-JÉN LITVÁNIA VETTE ÁT AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSÁNAK SOROS ELNÖKI TISZTSÉGÉT. A litván elnökség belügyi programjának prioritásai között szerepel, hogy jelentős előrehaladást érjen el az Europolnak a lisszaboni szerződés követelményeinek megfelelő új jogalapját alkotó rendelettervezet tárgyalásában. Ebben azonban jelentősen akadályozza az a tény, hogy a tervezet szövege az Europol és az Európai Rendőrákadémia (Cepol) összehívására épít, amelyet a tagállamok többsége elutasít. Az Európai Bizottság egyelőre nem áll elő a két ügynökségnek önálló jogalapot teremtő két különálló rendelettervezettel, pedig a tervezett fúziót az Európai Parlament is elutasítja. Úgy tűnik, hogy az Európai Bizottság még kivár, hiszen 2014-ben EP-választások lesznek és a jelenlegi bizottság mandátuma is lejár. A jelenlegi helyzetben a litván elnökség, nem lévén más választása, a tanács döntése alapján, a rendelettervezet egyéb – a fúziót nem érintő – rendelkezései kapcsán folytat szakértői szintű tárgyalásokat.

A litván elnökség egyéb dossziék kapcsán is szorult helyzetbe kerülhet. Egyre sürgetőbbé válik ugyanis az Európai Unió következő, 2014–2020-ra vonatkozó többéves pénzügyi keretének működését szabályozó uniós aktusok megalkotása. Valamennyi belügyi területet érintő pénzügyi alap vonatkozásában zajlanak még a tárgyalások, a vonatkozó rendeletek formális elfogadására valószínűleg már csak 2014-ben, a görög elnökség idején kerülhet sor, a végrehajtási jogszabályokra pedig még tovább kell várni. Az elnökség az úgynevezett *smart borders*, azaz intelligens határok csomag tárgyalásai kapcsán is pozitívan kezdte meg a munkáját, ennél a területnél azonban még bizonyos alapvető kérdések magasabb szinten történő eldöntésének kell megelőznie az intenzív szakértői munkát. Az Európát érő migrációs nyomás a litván elnökség alatt sem csökken, a szíriai helyzet pedig további aggodalomra ad okot, ezért a kérdés humanitárius és rendészeti vetületeinek napirenden tartása ebben a fél évben is elkerülhetetlen lesz. Szintén napirenden marad az Európai Unió informatikai biztonságának kérdése, amely az új stratégia fényében és az összefogás jegyében a litván elnökség alatt megrendezendő keleti partnerség bel- és igazságügy-miniszteri találkozón is napirendre kerül.

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG BENYÚJTotta AZ EURÓPAI ÜGYÉSZSÉGRE VONATKOZÓ ÉS AZ UNIÓ PÉNZÜGYI ÉRDEKEINEK HATÉKONY VÉDELME T SZOLGÁLÓ JAVASLATÁT. Megfigyelhető, hogy mind az Europol átalakítását célzó javaslat, mind az európai ügyészség felállítására vonatkozó javaslat egyfajta föderális alapműködést feltételező unió jellemzőire épült, amelyek meglétét azonban az integráció jelenlegi szintjén több tagállam megkérdőjelezi. Ezeknél a dossziéknál ezért elhúzódó vitákra és jelentős szövegmódosításokra lehet számítani.

Az európai ügyészség létrehozására a felhatalmazás a lisszaboni szerződésből eredeztethető, miközben már a tárgyalásokon is jelentős viták övezték az Európai Unió működéséről szóló szerződés vonatkozó 86. cikkét. Az intézmény létrehozásának alapvető és kezdeti célja az unió pénzügyi érdekeinek hatékonyabb védelme. Az Európai Bizottság megállapításai szerint a tagállamokban működő igazságszolgáltatásban közreműködő szervek nem elég elkötelezettek az unió pénzügyi érdekeinek védelmében, óvatosan fogalmazva ugyan, de azt állítja, hogy a tagállamoknál nem elsőrendű, sőt olykor az érdekeikkel ellentétes az e bűncselekmények elleni kellően hatékony fellépés, míg káros hatásait közvetlenül nem érzékelik.

Az európai ügyészség ellenben kizárólagos hatáskörrel járna el, a majdani új, a pénzügyi érdekek hatékonyabb védelme tárgyában születő jogi aktus által meghatározott bűncselekményi körben. Az európai ügyészségnek hatásköre lenne az unió pénzügyi érdekeit sértő bűncselekmények tetteseinek és részeseinek a felkutatására, velük szemben nyomozás lefolytatására és bíróság elé állításukra. Ennek a szervezetnek a képviselője látná el a tagállamok bíróságai előtt a vádhatósági feladatokat. Szervezeti szempontból ezt egy európai ügyésszel és annak négy helyettesével, illetve tagállamonként egy-egy delegált ügyésszel képzelik el. A delegált ügyészek kiválasztása sem kizárólagos tagállami kompetencia lenne, egy három főből álló listáról választanák ki őket. A delegált ügyészek teljesen függetlenek lennének a tagállamoktól, míg hatásköreikben szinte minden felhatalmazásuk hasonló lenne, mint egy nemzeti ügyésznek. Az előzetes vélemények alapján úgy tűnik, ez túl nagy ugrás a tagállamoknak a jelenlegi rendszerhez képest, pláne az Eurojust és az OLAF működéséhez képest, hiszen ezek hatásköreit az újonnan felálló intézmény jelentősen csorbítaná. Ha a tagállamok végül mégis elfogadják a szuverenitásuk ilyen mértékű korlátozását, jelentős integrációs lépést tehet az unió egésze.

A javaslat kapcsán a litván elnökség és az ERA közös szervezésében szeptember 16–17-én szakmai konferenciára is sor kerül, ezen lehetőség nyílik az intézményi és tagállami álláspontok ütköztetésére.

A LITVÁN ELNÖKSÉG MEGKEZDI AZ ÚJ UNIÓS ADATVÉDELMI CSOMAG MÁSODIK ELEMÉNEK, A VOLT HARMADIK PILLÉRES ADATVÉDELMI KERETHATÁROZATOT FELVÁLTÓ IRÁNYELVNEK A RÉSZLETES SZAKÉRTŐI SZINTŰ TÁRGYALÁSÁT. Ezt a pillanatot a csomag másik elemét alkotó rendelet tárgyalásának elhúzódása hátráltatta eddig, az azonban már egyértelműen látszik, hogy az irányelv esetében sem lesz sokkal egyszerűbb a helyzet. A litván elnökség az eddig beérkezett tagállami észrevételek és a rendelet tárgyalásából fakadó implikációk átvezetése után egy rendkívül leegyszerűsített szöveggel állt elő, amely igen távol áll az eredeti bizottsági javaslattól. Ennek fényében valószínűleg nehéz lesz a jogalkotásban érintett három uniós intézmény közötti megállapodás, különös tekintettel arra, hogy az Európai Parlament a rendszeti célú adatkezelés alapjogi garanciáinak hosszú távú, megnyugtató módon történő szabályozásának követelményét kívánja érvényesíteni ennek az instrumentumnak a végző szövegében.

AZ EURÓPAI UNIÓ HIVATALOS LAPJÁBAN 2013. AUGUSZTUS 14-ÉN JELENT MEG AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2013/40/EU IRÁNYELVE AZ INFORMÁCIÓS RENDSZEREK ELLENI TÁMADÁSOKRÓL ÉS A 2005/222/IB TANÁCSI KERETHATÁROZAT FELVÁLTÁSÁRÓL. Az irányelv egyik legfontosabb célja, hogy az egyre növekvő fenyegetésre reagálva minimumszabályok rögzítésével harmonizálja a tagállamok vonatkozó büntetőjogi szabályozását. Emellett az uniós aktus nagy súlyt fektet a tagállamok és a tagállamok és az érintett uniós ügynökségek (Europol, EC3, Eurojust, ENISA) közötti együttműködés fejlesztésére is. A tagállamoknak – az irányelvben rögzített elvek alapján – kriminalizálniuk kell az információs rendszerekhez való jogellenes hozzáférést, a rendszert érintő jogellenes beavatkozásokat, az adatokat érintő jogellenes beavatkozásokat és a jogellenes adatszerzést. Emellett szankcionálni rendeli az ilyen bűncselekmények elkövetéséhez való felhasználás szándékával való eszközök előállítását, árusítását, használatra történő beszerzését, behozatalát, forgalomba hozatalát vagy egyéb módon történő hozzáférhetővé tételét. Ezek az eszközök lehetnek számítógépes programok, vagy számítógépes jelszavak, belépési kódok, vagy hasonló adatok. Súlyosabban kell büntetni a kritikus infrastruktúrák elleni, illetve a súlyos kárt okozó támadásokat, valamint a bűnszervezetben történő elkövetést.

AZ EURÓPAI BŰNMEGELŐZÉSI HÁLÓZAT (EUCPN) 2013-BAN A „KAPCSOLATI ERŐSZAK MEGELŐZÉSE” TÉMÁBAN LEGJOBBNAK ÍTÉLT BŰNMEGELŐZÉSI GYAKORLATOT JUTALMAZZA AZ EURÓPAI BŰNMEGELŐZÉSI DÍJJAL (ECPA). A győztes tízezer euró, két további díjazott öt-ötezer euró összegű pénzjutalom-

ban részesül. A versenyen induló magyarországi projektet az EUCPN nemzeti képviseletét ellátó Belügyminisztérium Európai Együttműködési Főosztály jelöli. A magyar nemzeti jelölt kiválasztása céljából felhívást hirdetünk, amelyre 2013. szeptember 23-ig várjuk a szervezetek (például önkormányzatok, állami szervek, szakmai és civil szervezetek, közösségi csoportok, gazdasági társaságok) jelentkezését.

Összeállította: Szabó Adrienn